Visioner for kommunalt samarbejde med regenerative jordbrugere

Regenerativt Jordbrug

Foreningen Regenerativt Jordbrug

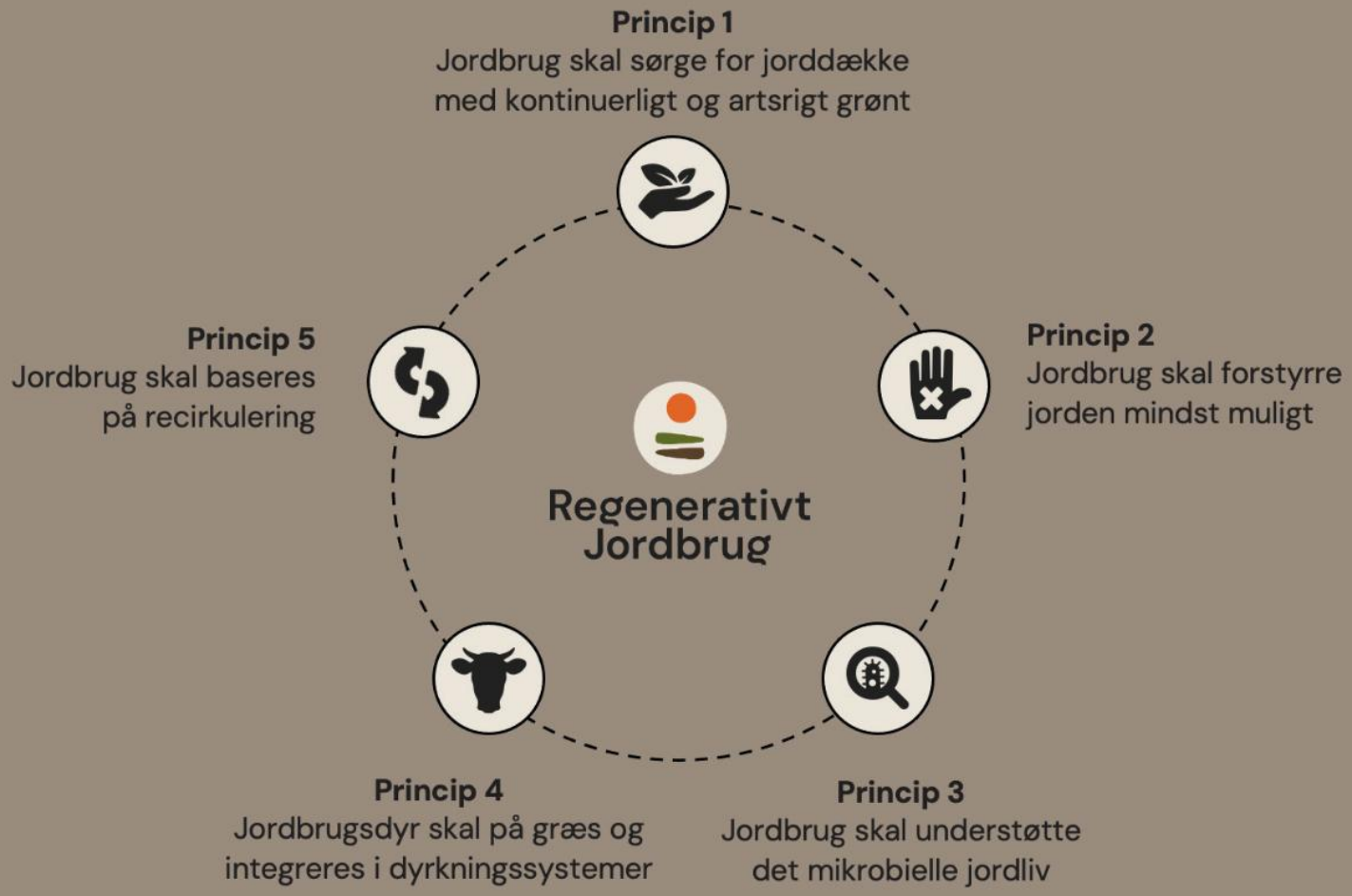
- Stiftet i 2019
- Fokus på netværk, videndeling og regenerative metoder
- Ca. 300 medlemmer hvoraf 100 har en bedrift.
- Stiftede den Regenerative Jordbrugsskole i 2022

Vi arbejder for

- At understøtte netværk og relationer mellem jordbrugere
- At dele viden og erfaringer om regenerative dyrkningsmetoder
- At understøtte strukturel forandring i dansk landbrug

De regenerative dyrkningsprincipper

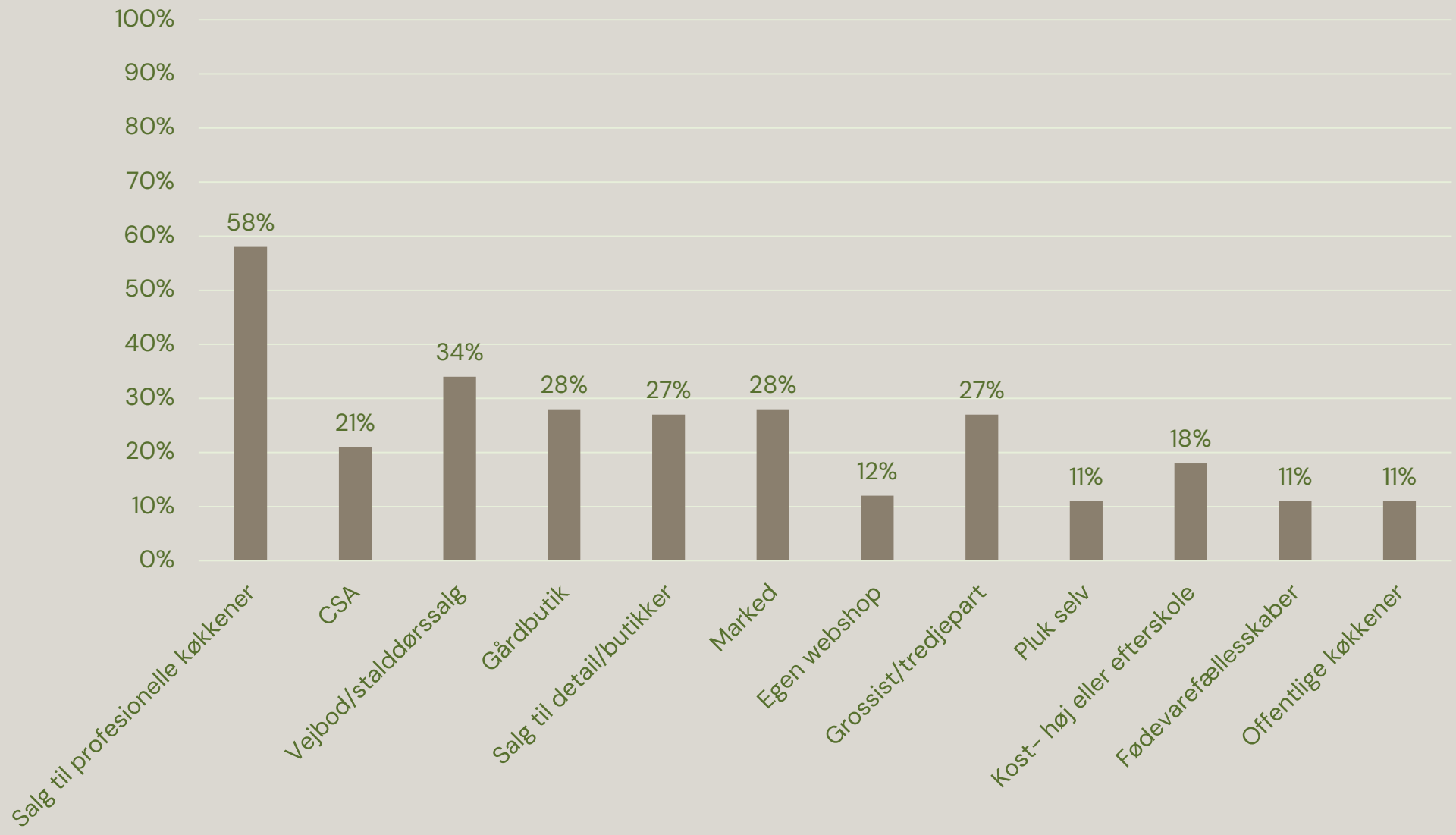

Portræt af en jordbruger

- Ligelig kønsfordeling
- Ung
- Selvstændig
- 40 % er autodidakte, med en akademisk uddannelse
- Halvdelen dyrker på under 10 hektar. En tredjedel på forpagtet jord
- Giftfri. Ca. halvdelen (54 %) er desuden økologisk certificeret
- Dyrker især gartneriafgrøder/grøntsager i permanente bede og har kødproduktion i rotationsafgræsningssystem
- Sælger til professionelle køkkener, i egen butik (stalddør/gårdbutik) eller som CSA
- Arbejder alene eller med hjælp fra frivillige
- Tjener penge på andet ved siden af fødevareproduktionen

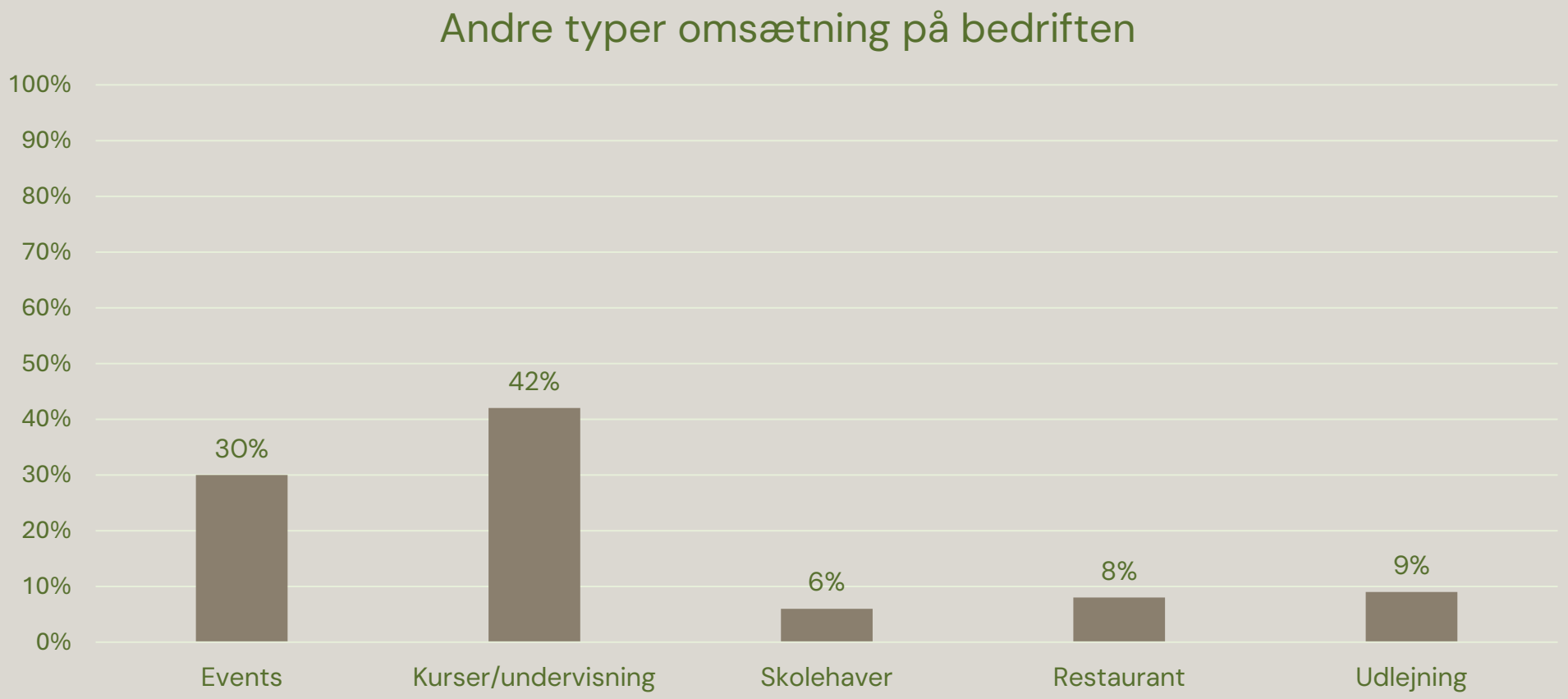
Kortlægning: Regenerativt Jordbrug 2026

Salgskanaler

Kortlægning: Regenerativt Jordbrug 2026

59 % har haft anden omsætning tilknyttet bedriften end fødevareproduktion

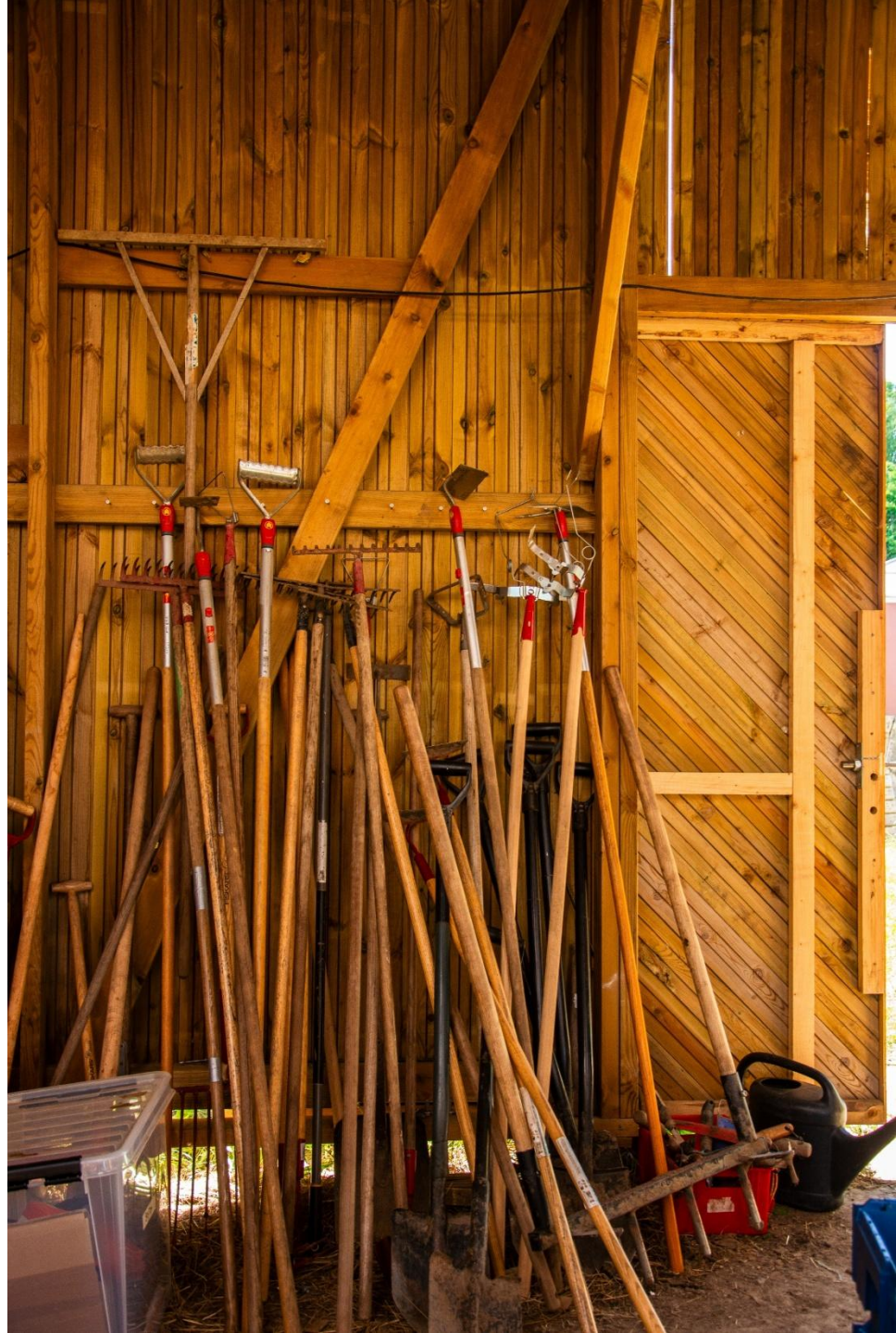

Kortlægning: Regenerativt Jordbrug 2026

Udfordringer for små, alsidige jordbrug

- Jordpriser og korte forpagtningsaftaler
- Diskrepans mellem lønninger og fødevarepriser. Fødevarepriserne afspejler ikke reelle omkostninger for lokalsamfund og økosystemer
- Supermarkeder presser prisen
- Dårlig infrastruktur ift. forarbejdning og afsætning
- Landbrugsstøtte følger størrelse frem for gørelse
- Svær administrativ byrde ved små, alsidige brug
- Manglende iværksætterstøtte og virksomhedsviden
- Begrænset kobling mellem yngre og ældre landmænd
- Begrænset mulighed for investering i teknologi, arbejdskraft og infrastruktur
- Begrænset adgang til relevant rådgivning
- Begrænset uddannelsesmulighed

Rapport: Bedre vilkår for småskalalandbrug, 2025

Regenerativt Jordbrug

Det kommunale potentiale

Kommunen er nøgleaktør i den grønne omstilling

- Mellem borger og landbrug
- Mellem regler og praksis
- Mellem virksomheder
- Mellem areal og anvendelse

Med nye mandater

- Arbejdet med borgernes fødevareforbrug i klimahandleplanerne har givet fornyet mulighed for at inkludere lokal fødevareproduktion i strategiudviklingen
- Den grønne trepart giver anledning til et kig på kommuneplanen

Fra myndighed til facilitator

- Traditionelt et samarbejde om tilsyn.
- Så længe landmændene overholder loven, er der ikke yderligere relevans fra kommunen.
- Det er et liberalt erhverv – der er ingen grund til at blande sig.
- Tendens til at jordbrugerne føler sig overvågede. Hvis man engagerer sig i dialog er der risiko for bøder.
- Bureaukrati og tunge processer

3 samarbejdsområder

Adgang til jord

Adgang til lokale markeder

Naturpleje-samarbejde

Adgang til jord

"Hvis vi siger, at her vil vi gerne have lokal fødevareproduktion og et regenerativt, bynært jordbrug, så kan vi nemmere se på, hvad der så findes af støttemuligheder. Det kunne fx være, at Aarhus Vand havde støttemidler, de ville bidrage med, hvis de kunne blive garanteret sprøjtefri dyrkning. Så ville der være et bidrag på areal- eller på hektarniveau, som gjorde det lidt mere konkret."

- Dan Kristensen, Aarhus Kommune

"For mange er forpagtning af jord, den eneste mulighed når man er ny. Det er potentielt mere kompliceret, når man forpagter af private. De er ikke nødvendigvis helt afklarede, der kan være nogle forventninger i samarbejdet, som stiller store krav til kommunikationen. Hos kommunen er der klare forventninger og aftaler. Det er betryggende."

- Moanna Quynh, Den lille mark

Adgang til lokale markeder

"Adgang til kommunale pladser og byrum er ofte begrænset, og mange aktører må ansøge gentagne gange for at kunne benytte samme område. Infrastruktur som vand, el og transportfaciliteter er ofte tilpasset større aktører, hvilket skaber usikkerhed og afhængighed."

– Grøn Madhandel i København, Madland 2025

"Vi kan ikke give direkte tilskud til administration eller til et sekretariat. Og tit og ofte er det det, vi hører, de har allermest brug for. Mange af de her små aktører producerer eller sælger ikke bare mad. Der er meget ofte et maddannelseselement med. De hjælper dig til, hvordan du skal bruge bælgfrugter fx. "

– Mathilde Heldt Rønnow, Københavns Kommune

Naturpleje-samarbejde

"Man kunne se på modellerne for, hvordan den her naturforvalterrolle blev aktiveret i højere grad. Både måske som en "solnedgangsordning", hvor landmænd kunne bevæge sig mod de regenerative principper i forbindelse med en overgangsperiode, hvor der ikke er noget naturligt generationsskifte lige for."

– Dan Kristensen, Aarhus Kommune

"Den her kontinuitet, det er virkelig vigtigt i naturplejen. Så det kræver selvfølgelig også en stabilitet i kommunerne til at kunne prioritere arealerne, og have nogle faste medarbejdere, som ved, hvad det drejer sig om, som kan opbygge en eller anden form for tillid med lodsejerne."

– Kaare Kristensen, Lejre Kommune

De positive effekter af en styrket lokal fødevareproduktion

Lokal mad til kommunens egne køkkener og kortere forsyningskæder

Bosætningsarbejde, lokal sammenhængskraft og lokale fællesskaber.

Natur og friluftsliv og nye aktivitetsknudepunkter i kommunen.

Lokale arbejdspladser

Styrket lokalt fødevaresystem og en stærkere forbindelse mellem borgere og landbruget

Maddannelse, sundhedsindsats og flere sociale fællesskaber om maden

Naturpleje, diversitet i landskabet og øget herlighedsværdi af kommunens arealer

Grundvandsbeskyttelse og naturgenopretning

Anbefalinger for kommunal udvikling af bynære, alsidige jordbrug

- Udpeg en koordinator for bynære landbrug i kommunen
- Integrér lokal fødevare-produktion i de relevante sektor-strategier
- Udpeg kommunale arealer til bynær, alsidig fødevare-produktion
- Understøt etableringen af lokale jord-til-bord fællesskaber i kommunen
- Etablér et landsdækken de netværk for udvikling af bynære, alsidige jordbrug
- Styrk den politiske samtale om potentialet i alsidige bynære jordbrug

Alsidige bynære jordbrug

Visionspapir for kommunale samarbejder med regenerative jordbrugere

Find rapporten på www.regenerativ.dk/viden

Regenerativt Jordbrug

Tak!

Vil du vide mere?

maria@regenerativ.dk

Tlf.: 27434243